

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-06-

Nr. (17)-D8

Kopija

Pagal adresatų sąrašą

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO PAPILDYMO AR PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Aplinkos ministerija teikia Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ATĮ pakeitimo projektas), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 247 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ANK pakeitimo projektas) ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 papildymo 85¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – AAĮ papildymo projektas) (toliau – Įstatymų projektai).

ATĮ pakeitimo projekto tikslas – sukurti efektyvią atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo sistemą.

ANK pakeitimo ir AAĮ papildymo projektų tikslas – nustatyti atgrasančias priemones, užtikrinančias efektyvią teisės aktų pažeidimų prevenciją ir numatyti ekonomines sankcijas juridiniams asmenims ir juridinių asmenų paskirtiems atsakingiems asmenims už teisės aktų pažeidimus, susijusius su atsakomybės nustatymu už atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo reikalavimų pažeidimus.

Informacija dėl pagrindinių Įstatymo projektų nuostatų

I. Sprendžiama problema	<p>Neužtikrinamas tinkamas ir savalaikis atliekų sutvarkymas ir jo finansavimas įmonės bankroto ar kitais atvejais, kai įmonė nori ar privalo nutraukti atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą.</p> <p>Šiuo metu galiojančiame teisiniame reguliavime:</p> <ol style="list-style-type: none">1. nėra nustatytos prievolės pateikti laidavimo draudimo sutartį ar banko garantiją (toliau – finansinis užtikrinimas) visoms atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms. Galiojančiame teisiniame reguliavime įtvirtintas reikalavimas tik pradedančioms atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą įmonėms turėti finansinį užtikrinimą, kuris padengtų išlaidas, būtinas atliekų sutvarkymo, atliekų tvarkymo įrenginių uždarymo ir priežiūros po uždarymo priemonėms įgyvendinti veiklos nutraukimo atveju, jei pati įmonė neįgyvendintų priemonių;2. finansinio užtikrinimo sumos dydžiai dažnai yra dirbtinai sumažinami, todėl kyla rizika, kad atliekų apdorojimo įmonės veiklos nutraukimo atveju lėšų nepakaks veiklos nutraukimo priemonėms įgyvendinti;3. dėl ribotos pasiūlos įmonėms sudėtinga įsigyti finansinį užtikrinimą;
-------------------------	--

	<p>4. atliekas apdorojančios įmonės turi prievolę parengti atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo planą ir atliekų naudojimo ar šalinimo techninį reglamentą, kuriuose dalis pateikiamos informacijos dubliuojasi. Toks teisinis reguliavimas sukuria papildomą administracinę naštą verslui;</p> <p>5. nesuteikti įgaliojimai aplinkos ministruui nustatyti atliekas naudojančios ar šalinančios įmonės prievolių įvykdymo užtikrinimo tvarką, kurioje būtų nustatyti reikalavimai finansiniam užtikrinimui, finansinio užtikrinimo naudos gavėjas, finansinio užtikrinimo pateikimo tvarka, galiojimo terminai, sumos išmokėjimo terminai ir pan.;</p> <p>6. nenustatytos ekonominės sankcijos už Atliekų tvarkymo įstatymo 11 straipsnyje nustatyto reikalavimo, susijusio su finansinio užtikrinimo pateikimu, pažeidimą.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Įstatymo projektais siekiama:</p> <p>1. sudaryti teises prielaidas atliekų naudojimo ar šalinimo įmonėms taikyti vienodą, aplinkos ministro įsakymu tvirtinamą prievolių įvykdymo finansinio užtikrinimo sumos dydį, kuris būtų diferencijuojamas atsižvelgiant į atliekų savybes (pavojingos ar nepavojingos) ir numatomų laikyti, naudoti ir šalinti atliekų kieki;</p> <p>2. nustatyti prievolę pateikti prievolių įvykdymo finansinį užtikrinimą (laidavimo draudimo sutartį ir (arba) banko garantiją ir (arba) maksimaliąją hipoteką) visoms atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą vykdančioms įmonėms, o ne tik pradedant atliekų naudojimo ir šalinimo veiklą, kaip nustatyta šiuo metu;</p> <p>3. nustatyti papildomą alternatyvų prievolių įvykdymo užtikrinimo būdą – maksimaliąją hipoteką, kuri leistų sumažinti įmonių patiriamus papildomus finansinius veiklos kaštus ir kitus veiklos apribojimus, kurių reikalauja draudimo bendrovės ir bankai;</p> <p>4. atsisakyti prievolės atliekas naudojančioms ir šalinančioms įmonėms rengti atskirą dokumentą – atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo planą. Siekiant sumažinti administracinę naštą verslui, siūloma nustatyti, kad informacija apie veiklos nutraukimo priemones būtų pateikiama viename dokumente – atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente;</p> <p>5. sukurti teises prielaidas aplinkos ministruui nustatyti atliekas naudojančios ar šalinančios įmonės prievolių įvykdymo užtikrinimo tvarką, kurioje būtų nustatytas finansinio užtikrinimo naudos gavėjas, jo teisės ir pareigos, finansinio užtikrinimo panaudojimo tvarka, reikalavimai prievolių įvykdymo finansinio užtikrinimo dokumentams, prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentų pateikimo tvarka, prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentų galiojimo terminai, išmokėjimo terminai ir pan.</p> <p>6. siekiant užtikrinant efektyvią teisės aktų pažeidimų prevenciją, kartu su ATĮ pakeitimo projektu teikiama ANK pakeitimo ir AAĮ papildymo projektai, kurių tikslas – nustatyti ekonomines sankcijas juridiniams asmenims (bauda 2000–4000 Eur, pakartotinai padarius pažeidimą (4000–8000 Eur) ir juridinių asmenų paskirtiems atsakingiems asmenims (bauda 600–1500 Eur) už atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo reikalavimų pažeidimus.</p>
III. Priemonių kaštai	Įstatymo projektų nuostatomis įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Leis užtikrinti tinkamą ir savalaikį atliekų sutvarkymą ir jo finansavimą įmonės bankroto ar kitais atvejais, kai atliekų naudojimą ar šalinimą vykdanči įmonė nutrauks atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą. Nebus poreikio ateityje skirti biudžeto lėšas bankrutuojančių įmonių atliekų sutvarkymui.

	Bus suvienodintos konkurencijos sąlygos atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms.
--	---

ATĮ pakeitimo projektu siūlomiems pakeitimams įgyvendinti Aplinkos ministerijai reikės iki šio įstatymo įsigaliojimo parengti keičiamo Atliekų tvarkymo įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Vykdant 2020 m. kovo 3 d. tarpinstitucinio pasitarimo¹ pavedimą Aplinkos ministerijai atlikti ATĮ pakeitimo projekto išsamesnį galimo poveikio įvertinimą, kartu su Įstatymų projektais teikiame didesnio poveikio teisės aktų projektų poveikio vertinimo rezultatus.

Įstatymų projektai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai ir Europos Sąjungos teisės reikalavimams. ATĮ pakeitimo projektas atitinka 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų 7 ir 8 straipsnių nuostatas.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita suderinta su Ekonomikos ir inovacijų ministerija darbo tvarka 2019 m. gruodžio 4 d.

Įstatymų projektai teisės aktų nustatyta tvarka teikti derinti suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei, 2019 m. spalio 30 d. ir 2020 m. sausio 27 d. paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje (Nr. 19-12737(2), 19-12739 (2), 20-1048). Rengiant įstatymų projektus, atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos, Lietuvos draudikų asociacijos, Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacijos, Pavojingųjų atliekų tvarkymo asociacijos, Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos, Pakuotės atliekų perdėbėjų asociacijos, Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centro, UAB „Pack Klaipėda“, UADB „Rizikos cesija“ ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus (pastabų ir pasiūlymų derinimo pažyma dėl ATĮ pakeitimo projekto pridedama). Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos bankas, Lietuvos bankų asociacija, VĮ Turto bankas, Aplinkos apsaugos agentūra informavo, kad pastabų ir pasiūlymų neturi.

2020 m. sausio 27 d. suinteresuotoms institucijoms teiktame ATĮ pakeitimo projekte buvo siūloma pakeisti ATĮ 11 straipsnį ir numatyti išimti savivaldybės valdomoms įmonėms dėl prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo. Buvo siūloma nustatyti, kad savivaldybės valdomoms įmonėms, vykdančioms komunalinių atliekų naudojimą ar šalinimą, nereikia turėti finansinio užtikrinimo, jų prievolių, nurodytų ATĮ pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 1 dalyje įvykdymą užtikrintų savivaldybė, kuri, jei jos valdoma įmonė neįvykdė prievolių, organizuotų priemonių įgyvendinimą savivaldybės biudžeto lėšomis. Tačiau įvertinus Konkurencijos tarybos ir Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacijos pateiktas pastabas, šios nuostatos buvo atsisakyta. Konstatuota, kad tokiu teisiniu reguliavimu gali būti sukurtos skirtingos konkurencijos sąlygos atitinkamas paslaugas teikiantiems subjektams. Reguluojant ūkinę veiklą privalu užtikrinti, kad ūkio subjektų veikimo rinkoje reguliavimas vyktų remiantis objektyviais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais, tapačią ūkinę veiklą vykdančioms ūkio subjektams nebūtų taikomi skirtingi reikalavimai. Konkurencijos taryba atkreipė dėmesį, kad nors esamas teisinis reguliavimas ir numato savivaldybių teisę įsteigti juridinį asmenį komunalinių atliekų tvarkymo sistemai administruoti, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra patvirtinęs², kad tokie savivaldybių įsteigti juridiniai asmenys laikytini viešo administravimo subjektais viešųjų komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo srityje. Tuo tarpu sąvartynų operatorių paslaugas gali teikti ir rinkoje veikiantys privatūs juridiniai asmenys. Reguluojant ūkinę veiklą privalu užtikrinti, kad ūkio subjektų veikimo rinkoje reguliavimas vyktų remiantis objektyviais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais, tapačią ūkinę veiklą vykdančioms ūkio subjektams nebūtų taikomi skirtingi

¹ Tarpinstitucinio 2020 m. kovo 3 d. pasitarimo protokolas Nr. 3.

² Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1581-502/2015.

reikalavimai. Remiantis LVAT išaiškinimu¹, vienodų konkurencijos sąlygų sudarymas reiškia situaciją, kai ūkio subjektai turi tokias pačias veikimo rinkoje galimybes, o jei tomis pačiomis sąlygomis veikiantys ūkio subjektai yra vertinami skirtingai, t. y. tam tikras subjektas ar subjektai gauna privilegijas, kiti toje pačioje situacijoje esantys ūkio subjektai patiria diskriminaciją. Priėmus siūlymus savivaldybės valdomoms įmonėms netaikyti reikalavimo pateikti prievolių užtikrinimą, gali būti sukurtos skirtingos konkurencijos sąlygos atitinkamas paslaugas teikiantiems subjektams.

Įstatymų projektus parengė Aplinkos ministerijos Atliekų politikos grupės (vadovė Agnė Bagočiūtė, tel. 8 646 89902 el. p. agne.bagociute@am.lt, vyriausioji patarėja Audronė Nikšaitė, tel. 8 696 89772 el. p. audrone.niksaitė@am.lt) patarėja Jovita Surdokienė (tel. 8 696 54712 el. p. jovita.surdokiene@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. ATĮ pakeitimo įstatymo projektas, 2 lapai.
3. ATĮ pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
4. ANK pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
5. ANK pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
6. AAĮ papildymo įstatymo projektas, 1 lapas.
7. Aiškinamasis raštas, 9 lapai.
8. Didesnio poveikio teisės aktų projektų poveikio vertinimo rezultatų pateikimo forma, 6 lapai.
9. Derinimo pažyma, 2 lapai.
10. Teisės aktų antikorupcinio vertinimo pažymos, 13 lapų.
11. Direktyvos 1999/31/EB ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto atitikties lentelė, 3 lapai.
12. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymos, 6 lapai.
13. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 4 lapai.

Aplinkos ministras

Kęstutis Mažeika

J. Surdokienė, 8 696 54712, el. p. jovita.surdokiene@am.lt

¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2143-502/2015.

Adresatų sąrašas:

1. Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetas
2. Teisingumo ministerija
3. Konkurencijos taryba
4. Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba
5. Lietuvos pramonininkų konfederacija
6. Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacija
7. Lietuvos savivaldybių komunalinių įmonių asociacija
8. Lietuvos savivaldybių asociacija
9. Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacija
10. Pavojingų atliekų tvarkytojų asociacija
11. Pakuotės atliekų perdirbėjų asociacija
12. Atliekų tvarkytojų ir turėtojų asociacija
13. Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkytojų asociacija
14. Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija
15. Lietuvos draudikų asociacija
16. Lietuvos bankų asociacija